

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA

DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER

prednesené 7. júla 2009 1(1)

Vec C-246/08

Komisia Európskych spoločenstiev

proti

Fínskej republike

„Žaloba o nesplnenie povinnosti – DPH – Pojem hospodárska činnosť – Služby verejného právneho poradcu a služby súkromného právneho poradcu – Odmeňovanie podľa príjmov – Orgán verejnej moci – Skreslenie hospodárskej súťaže“

I – Úvod

1. V roku 2002 sa Fínska republika rozhodla rozšíriť bezplatnú právnu pomoc, tradične zameranú na občanov s nižšími príjmami, na ďalšie okruhy obyvateľstva s o niečo vyššími príjmami, ktorí by však mali ťažkosti znášať náklady služieb v celom rozsahu. Napriek tomu v týchto prípadoch zákon stanovuje, aby klient platil čiastočnú odmenu za úkony právneho zástupcu v rôznej miere podľa svojich finančných možností, pričom právny zástupca môže byť verejný zamestnanec alebo poradca v postavení slobodného povolania.
2. Fínska právna úprava oslobodzuje takúto právnu pomoc od DPH, pokiaľ ju poskytujú verejné kancelárie zriadené na tento účel a odmenu za túto činnosť znáša čiastočne klient. Touto žalobou Komisia namieta, že táto právna úprava Fínskej republiky porušuje rôzne ustanovenia smernice 77/388/EHS(2).
3. Analýza daného režimu, ktorý sa vzťahuje na tento druh činnosti, umožňuje riešiť otázku prenesenia určitých verejných služieb do súkromnej sféry, pričom ide o stále používanejšiu techniku v oblasti verejnej správy, najmä pre také činnosti ako zdravotníctvo a vzdelávanie.

II – Právny rámec

A – Právo Spoločenstva

4. Žaloba Komisie sa opiera o šiestu smernicu, hoci 1. januára 2007 nadobudla účinnosť smernica 2006/112/ES(3).
5. Článok 2 ods. 1 šiestej smernice uvádza, že DPH podlieha „dodávka tovaru alebo služieb za úhradu [za protihodnotu – *neoficiálny preklad*] v rámci územia štátu zdaniteľnou osobou“.

6. Podľa článku 4 ods. 1 „pojem ‚zdaniteľná osoba‘ predstavuje osobu, ktorá nezávisle na ubovoňom mieste vykonáva hospodársku činnosť bližšie určenú v odseku 2, odhliadajúc od účelu a výsledkov tejto činnosti“. Tieto „hospodárske činnosti“ zahŕňajú podľa znenia odseku 2 „všetky činnosti výrobcov, obchodníkov a osôb poskytujúcich služby, vrátane banských a poľnohospodárskych činností a činností jednotlivých profesií“, ako aj osobitne „využívanie hmotného alebo nehmotného majetku na účely nadobúdania zisku z nich na nepretržitom základe“.

7. Rovnaký článok 4 v odseku 5 upravuje podliehanie dani subjektov verejného práva, ktoré „sa nepovažujú za zdaniteľné osoby, vzhľadom na činnosti alebo plnenia, ktorých sa zúčastňujú ako orgány verejnej moci ani vtedy, keď v súvislosti s týmito činnosťami alebo plneniami inkasujú dávky, poplatky, príspevky alebo platby“. Napriek tomu druhý pododsek spresňuje, že „sa považujú za zdaniteľné osoby v súvislosti s týmito činnosťami a plneniami a v tých prípadoch, keď by zaobchádzanie s nimi ako s nezdaniteľnými osobami viedlo k výraznému narušeniu voľnej súťaže [skresleniu hospodárskej súťaže – *neoficiálny preklad*]“.

B – Fínske právo

8. Fínsky systém právnej pomoci je upravený v štyroch právnych predpisoch z roku 2002: zákon o právnej pomoci(4), zákon o štátnych kanceláriách právnej pomoci(5), ministerská vyhláška o právnej pomoci(6) a ministerská vyhláška o kritériách odmeňovania právnej pomoci(7).

9. V zmysle tejto právnej úpravy ak niekto potrebuje pomoc právneho poradcu, a to buď v rámci súdneho konania, alebo mimo súdneho konania, avšak jeho finančné možnosti mu neumožňujú v celom rozsahu znášať náklady za služby právnej pomoci, jeho prístup je zabezpečený na náklady štátu.

10. Právna pomoc je dohodnutá na základe žiadosti dotknutej osoby a môže byť poskytnutá úplne bezplatne alebo za úhradu čiastočnej odmeny, ktorá sa určí na základe mesačného príjmu a majetku žiadateľa.(8) Táto forma „čiastočne bezplatnej“ právnej pomoci bola stanovená v roku 2002, čím sa rozšírilo jej využívanie na osoby s o niečo vyššími príjmami. Podiel nákladov dotknutej osoby v tomto prípade zahŕňa dve zložky: „základný príspevok“ a „dodatkový príspevok“.

11. „Základný príspevok“ (*perusomavastuu*) sa pohybuje v závislosti od príjmov príjemcu medzi 0 a 75 % odmeny a trov právneho zastúpenia.(9) V každom prípade na túto pomoc nemajú nárok samostatne žijúce osoby s mesačným príjmom vyšším ako 1 400 eur ani osoby žijúce v manželstve, ktoré (samostatne) zarábajú viac ako 1 200 eur.(10)

12. „Dodatkový príspevok“ (*lisäomavastuu*) platia len príjemcovia právnej pomoci, ktorí majú likvidné aktíva alebo aktíva, ktoré sa dajú ľahko zmeniť na likvidné v hodnote vyššej ako 5 000 eur a až do výšky polovice hodnoty toho majetku, ktorý prevýši 5 000 eur.(11)

13. Služby spravidla poskytujú štátni právni poradcovia, zamestnaní v niektorej zo 65 kancelárií právnej pomoci zriadených vo Fínsku. Bez ohľadu na to je v rámci súdneho konania možné určiť si súkromného advokáta, ktorý s tým súhlasil, a pokiaľ príjemca pomoci navrhne, aby bol zastúpený poradcom, ktorý spĺňa potrebné podmienky, tento poradca je určený na predmetné zastupovanie, ak neexistujú osobitné dôvody vylúčenia.(12)

14. Financovanie štátnych kancelárií právnej pomoci znáša prevažne štát. Keď sú dlžné sumy klientov z dôvodu „základného príspevku“ alebo „dodatkového príspevku“ zaplatené, účtujú sa ako príjem v rozpočte každej kancelárie.(13) Právni poradcovia zamestnaní v týchto kanceláriách sú

verejnými zamestnancami a dostávajú plat od štátu.

15. Súkromným poradcom sa platí odmena za potrebné úkony a za vynaložený čas spolu s náhradou vynaložených nákladov. Keď má účasník konania nárok na bezplatnú právnu pomoc, štát platí za služby v celom rozsahu; v prípade čiastočne bezplatnej právnej pomoci platí dotknutá osoba sumu, ktorú jej ukladá zákon, a štát zabezpečí zaplatenie zvyšnej časti.

16. Odmena súkromného advokáta a štátnej kancelárie sa vypočítava na základe rovnakých kritérií.(14) V dôsledku toho je podiel nákladov klienta rovnaký bez ohľadu na to, kto poskytuje službu.

17. Jediný rozdiel medzi týmito dvoma spôsobmi spočíva v režime DPH, keďže súkromný advokát je stále zdaniteľnou osobou na účely DPH, pretože koná v rámci zákona o právnej pomoci, zatiaľ čo právna pomoc poskytovaná verejnými zamestnancami buď bezplatne, alebo za úhradu čiastočne odmeny dani nepodlieha.(15)

III – Konanie pred podaním žaloby

18. Komisia poslala 13. októbra 2004 fínskym orgánom prvý list, v ktorom ich upozornila na rozdielne zaobchádzanie uplatňované vnútroštátnou právnou úpravou v oblasti DPH na právnu pomoc rovnakej povahy, podľa toho, či ju poskytujú súkromní advokáti alebo právnici, ktorí pracujú v štátnej kancelárii. Komisia dodala, že na základe informácií, ktoré má k dispozícii, vedie táto právna úprava k výraznému skresleniu hospodárskej súťaže a poškodení sú poradcovia v postavení slobodného povolania.

19. Listom zo 17. decembra 2004 fínske orgány opísali namietaný režim DPH a uviedli, že aj keď skresoval hospodársku súťaž, toto skreslenie bolo minimálne, pretože výber príjemcu medzi verejným a súkromným právnym poradcom neurčovala len skutočnosť, či poskytujete služby podlieha DPH, ale aj iné faktory, ako odborné skúsenosti, kvalifikácia zvolenej osoby alebo veľké množstvo práce štátnych kancelárií.

20. Komisia nepovažovala tieto vysvetlenia za dostatočné a 19. decembra 2005 poslala Fínskej republike výzvu, v ktorej ju vyzvala, aby DPH podliehali služby právnej pomoci, ktoré ponúkajú verejní advokáti právnici v rámci súdneho konania (ktoré preto mohol tiež poskytovať súkromný advokát), pokiaľ určité percento ich odmeny znáša príjemca. Komisia sa domnievala, že za takých okolností nevykonávali verejní zamestnanci verejné funkcie, ktoré umožňujú uplatňovať oslobodenie od DPH podľa článku 4 ods. 5 prvého pododseku šiestej smernice a že oslobodenie od dane z týchto služieb môže viesť k závažnému skresleniu hospodárskej súťaže v zmysle článku 4 ods. 5 druhého pododseku.

21. V odpovedi zo 16. februára 2006 Fínska republika potvrdila tvrdenia, ktoré už uviedla v liste z roku 2004, pričom dodala, že predpoklad Komisie, podľa ktorého verejné agentúry právnej pomoci vykonávajú verejné funkcie v prípade, keď poskytujú pomoc mimo súdneho konania, ale nie v prípade, keď poskytujú pomoc v rámci súdneho konania, a keď nevyberajú žiadnu odmenu za poskytnutú pomoc, ale nie keď poskytujú službu za úhradu čiastočne odmeny, považuje za úlohy.

22. Toto tvrdenie nepresvedčilo Komisiu, ktorá 15. decembra 2006 poslala dotknutej vláde odôvodnené stanovisko. Fínske orgány namietali proti tomuto stanovisku 15. februára 2007, a preto sa Komisia rozhodla podať na Súdny dvor túto žalobu o nesplnenie povinnosti.

IV – Konanie na Súdnom dvore a návrhy účastníkov konania

23. Žaloba Komisie bola doručená do kancelárie Súdneho dvora 3. júna 2008 a vyjadrenie fínskej vlády k žalobe 17. júla toho istého roku.
24. Dňa 3. októbra 2008 bola doručená replika a 13. novembra 2008 duplika.
25. Keďže žiadny účastník konania nenavrhol zaťužnú časť konania, pristúpilo sa 28. apríla 2009 k vyhotoveniu týchto návrhov.
26. Komisia navrhuje, aby Súdny dvor určil, že Fínska republika si nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 2 ods. 1, z článku 4 ods. 1, 2 a 5 šiestej smernice o DPH tým, že za služby právnej pomoci poskytované štátnymi kancelárkami za úhradu čiastočnej odmeny nevyberá DPH, zatiaľ čo podobné služby poskytované súkromnými právnymi poradcami dani z pridanej hodnoty podliehajú. Komisia okrem toho navrhuje zaviazť Fínsku republiku na náhradu trov konania.
27. Žalovaný štát navrhuje zamietnuť túto žalobu o nesplnenie povinnosti a zaviazť Komisiu na náhradu trov konania.

V – Analýza nesplnenia povinnosti

28. Ako som uviedol v predchádzajúcich odsekoch, fínsky režim právnej pomoci jednotlivcom v rámci súdneho konania má dve hľadiská. Na jednej strane môže príjemca prijať službu úplne bezplatne alebo za úhradu čiastočnej odmeny podľa výšky svojich príjmov; na druhej strane môže byť právna pomoc poskytovaná zamestnancom jednej zo štátnych kancelárií vytvorených na tento účel alebo advokátom. Fínska právna úprava v oblasti DPH stanovuje, že dani podlieha činnosť vykonávaná v tejto osobitnej súvislosti podnikateľmi v tejto oblasti, ale nie činnosť, ktorú vykonávajú štátne kancelárie právnej pomoci a v oboch prípadoch bez ohľadu na okolnosť, či časť odmeny znáša jednotlivec.
29. Toto rozdielne daňové zaobchádzanie pritiahlo pozornosť Komisie, ktorá vytýka veľa konkrétne hľadisko dotknutej fínskej právnej úpravy. Považuje za správne, aby poradenstvo poskytované v súkromných kanceláriách podliehalo DPH a tiež, aby bolo od dane oslobodené právne zastupovanie poskytované verejnými zamestnancami úplne bezplatne; naopak, táto inštitúcia namieta, že táto činnosť nepodlieha dani, pokiaľ ju vykonávajú subjekty verejného práva za úhradu príspevku dotknutou osobou.
30. Žaloba Komisie o nesplnenie povinnosti sa delí na tri dôvody, ktorých dôvodnosť preskúvam v týchto návrhoch.
31. V prvom rade sa Komisia domnieva, že keď verejní právni poradcovia poskytujú túto službu za úhradu čiastočnej odmeny, vykonávajú „hospodársku činnosť“ v zmysle článku 4 ods. 1 a 2 šiestej smernice, čo predstavuje „dodávku služieb za úhradu“, z ktorej sa môže vymáhať DPH podľa článku 2 ods. 1 tejto smernice.
32. V druhom rade Komisia uvádza, že v tomto prípade nekonajú verejní zástupcovia ako orgány verejnej moci, a preto sa neuplatňuje výnimka podľa článku 4 ods. 5 prvého pododseku šiestej smernice.
33. V treťom rade Komisia *ad abundantiam* tvrdí, že paralelná činnosť verejných kancelárií vedie k výraznému skresleniu hospodárskej súťaže, takže aj keby sa tieto subjekty považovali za pôsobiace v postavení orgánov verejnej moci, mali by sa považovať za zdaniteľné osoby na základe článku 4 ods. 5 druhého pododseku šiestej smernice.

A – O pojme „hospodárska činnosť“ na účely DPH (článok 2 ods. 1 a článok 4 ods. 1 šiestej smernice)

34. Ako som už predtým uviedol, Komisia opiera svoju žalobu o predpoklad, že právna pomoc poskytovaná fínskymi štátnymi kancelárkami má hospodársku povahu vo všetkých prípadoch, v ktorých je príjemca povinný platiť nejakú, hoci zníženú, sumu ako odmenu. Ide o najdôležitejšiu okolnosť žaloby; avšak toto tvrdenie Komisia kuriózne uvádza s najmenšou presnosťou.

35. Podľa článku 2 ods. 1 šiestej smernice podlieha DPH „dodávka tovaru alebo služieb za úhradu v rámci územia štátu zdaniteľnou osobou“. Článok 4 ods. 1 smernice dopĺňa túto definíciu a dodáva, že za zdaniteľnú osobu sa považuje každý, kto vykonáva „hospodársku činnosť“ uvedenú v odseku 2 rovnakého článku, medzi ktorými sú uvedené „činnosti jednotlivých profesií“ a „využívanie hmotného alebo nehmotného majetku na účely nadobúdania zisku z nich na nepretržitom základe“.

36. Ak teda nejde o „hospodársku činnosť“, dať z pridanej hodnoty nie je možné vymáhať.⁽¹⁶⁾ Judikatúra už poskytla niektoré kritériá na účely objasnenia tohto pojmu, ale táto vec si vyžaduje ešte prehľad výklad, pretože sa mi nezdá, že existuje nejaký precedens s podobnými skutkovými okolnosťami.

1. Judikatúra

37. V prvom rade Súdny dvor pripomenul, že pojem „hospodárska činnosť“ má objektívnu povahu v tom zmysle, že činnosť je posudzovaná sama osebe, bez ohľadu na jej účel alebo výsledky.⁽¹⁷⁾ V dôsledku toho je irelevantné, či sa sporné plnenie uskutočnilo vo verejnom záujme a na základe povinnosti zo zákona alebo na účely pomoci (pomoc občanom, aby sa im uľahčilo a zjednodušil prístup k spravodlivosti) a nie len čisto v podnikateľskom duchu alebo s úmyslom uskutočniť určité ciele. Tieto okolnosti samotné nedovoľujú vyvodiť, že dotknutá činnosť nemá hospodársku povahu.

38. „Hospodárska činnosť“ na účely podliehania DPH nie je vždy podnikateľskou činnosťou s cieľom dosahovať zisk; dôkazom toho je, že smernica považuje za zdaniteľné osoby aj neziskové organizácie, hoci následne pre ne stanovuje jedno z oslobodení uvedené v článku 13 A ods. 1. V tejto súvislosti bolo veľmi výstižné aj znenie článku 4 druhej smernice⁽¹⁸⁾, ktorá považovala za zdaniteľnú osobu „každého, kto vykonáva nezávisle alebo opakovane, na účely dosahovania zisku alebo bez toho, úkony súvisiace s činnosťou výrobcu, obchodníka alebo poskytovateľa služieb“ [neoficiálny preklad].

39. Túto myšlienku v zásade popiera doslovné znenie rozsudku *Floridienne a Berginvest*, podľa ktorého na to, aby sa „innosť“ materskej spoločnosti poskytujúca v poskytovaní kapitálu k dispozícii svojim dcérskym spoločnostiam ako taká mohla považovať za hospodársku „innosť“ poskytujúcu vo využívaní tohto kapitálu na účely nadobúdania zisku na nepretržitom základe, je potrebné, aby sa táto „innosť“ nevykonávala len príležitostne a aby sa neobmedzovala na správu investičného majetku na spôsob súkromného investora..., ale „aby sa vykonávala v rámci podnikateľského zámeru alebo na obchodný účel, vyznačujúci sa najmä úmyslom zabezpečiť ziskovosť investovaného kapitálu“. (19) Podľa môjho názoru je v tomto kroku potrebné spresniť podmienky, za akých sa uskutočňuje hospodárska „innosť“, ktorá vyvoláva „využívanie hmotného alebo nehmotného majetku na účely nadobúdania zisku z nich na nepretržitom základe“, ale nemôže sa rozšíriť na všetky ostatné prípady uvedené v článku 4 ods. 2 smernice. (20) Akýkoľvek iný výklad by bol v rozpore s objektívnou povahou tohto pojmu. Nadobúdanie zisku je nevyhnutné aj v iných prípadoch, ale nie ako podmienka výroby, ale je „rovnocenné s plnením“, ako vysvetlím ďalej.

40. V druhom rade tiež judikatúra naznačila, že predmetná „innosť“ sa musí poskytovať za úhradu. (21) Samotný článok 2 smernice pripisuje zdaniteľnému plneniu odplatný charakter, ktorý je vlastný tejto dani, pretože na účely jeho uplatňovania a ako naznačuje aj jeho samotný názov, vyžaduje existenciu pridanej hodnoty zdaniteľného tovaru a služieb. (22)

41. V tomto zmysle rozhodol Súdny dvor v rozsudku *Hong Kong Trade Development Council*, ktorý oslobodil od DPH služby poskytované bezplatne, s odôvodnením, že keď poskytovateľ poskytuje len plnenia bez priamej protihodnoty, neexistuje základ dane. Odplatná povaha zdaniteľných plnení je potvrdená skutočnosťou, že hospodárske „innosti“, ktoré podliehajú dani, sú nevyhnutne vykonávané na účely nadobudnutia protihodnoty, alebo aby boli odmenené prostredníctvom protihodnoty, pretože ak by boli výlučne bezplatné, nepatrili by do systému dane z pridanej hodnoty, keďže nemôžu podľa článku 8 predstavovať základ dane. (23)

42. Nie je však vhodné hneť vylúčiť platenie DPH z „iastočne odplatnej práce“, (24) aj keď sa tiež zdá nevhodné dospieť k záveru, že samotná existencia platby, pokiaľ ide o nepatrnú sumu, má hospodársky dopad na určitú „innosť“. Judikatúra vypracovala „lenitejšie“ riešenie pre takéto prípady, pričom uvádza, že služba sa považuje za poskytnutú „za úhradu“ podľa článku 2 ods. 1 šiestej smernice, a teda podlieha dani len vtedy, ak medzi poskytovateľom a príjemcom existuje právny vzťah, v rámci ktorého dôjde k vzájomnej výmene plnení, pričom odmena prijatá poskytovateľom predstavuje skutočnú protihodnotu za poskytnutú službu. (25) Rovnako musí existovať priama a nevyhnutná súvislosť medzi poskytnutou službou a prijatou protihodnotou. (26)

43. Takto Súdny dvor stanovil, že DPH nepodliehajú „innosti“ takého druhu, ako tie, ktoré vykonáva *Apple and Pear Development Council* (27), pretože „innosť“ podpory poľnohospodárstva, ktorú vykonáva tento verejnoprávny orgán, prinášala výhody tejto oblasti vo svojom celku, a nie len pestovateľom jabĺk a hrušiek, ktorí boli povinní platiť ročný príspevok v prospech Council. Podľa znenia rozsudku neexistovala priama súvislosť medzi výhodou, ktorú dosiahli jednotliví pestovatelia, a výškou príspevku, ktorý museli platiť. Keď sa použije toto kritérium, citovaný rozsudok *Tolsma* stanovil, že „innosť“, ktorá spočíva v hraní na verejnej ulici, za ktoré nie je dohodnutá žiadna odmena, hoci interpret žiada a dostáva peniaze ako dar, nepredstavuje poskytovanie služieb za úhradu, keďže nadobudnuté zisky nepredstavujú protihodnotu za poskytnutú službu a neexistuje žiadna súvislosť medzi odmenou a poskytnutou službou. Naopak, judikatúra považovala za hospodársku „innosť“ prevádzkovanie cestnej infraštruktúry za úhradu mýtného, ktorého výška závisela najmä od kategórie použitého vozidla a prejdenej vzdialenosti. (28)

2. Uplatnenie vyššie uvedených kritérií na predmetný spor

44. V súlade s rozsudkom Hong Kong Trade Komisia pripúšťa, že v tomto prípade nejde o hospodársku činnosť, pokiaľ štátne kancelárie poskytujú právnu pomoc občanovi v celom rozsahu bezplatne. V tejto súvislosti však Komisia uvádza úvahu, ktorá je v rozpore s jej záverečným stanoviskom, keď tvrdí, že tieto služby sa poskytujú bez protihodnoty, lebo „jediná odmena poradcu, ktorý je zamestnancom štátnej kancelárie právnej pomoci, spočíva v jeho normálnom plate“. Zdá sa, že táto úvaha je v rozpore s požiadavkou Komisie, pretože odmena verejného zástupcu sa nemení podľa toho, či musí dotknutá osoba zaplatiť úhradu orgánu verejnej správy, preto by aj v prípadoch čiastočnej úhrady chýbala nevyhnutná odplatná povaha.

45. Podľa môjho názoru je však odmena zamestnanca, ktorý pôsobí v jednom z týchto konaní, irelevantná na účely určenia, či činnosť štátnej kancelárie právnej pomoci podlieha DPH. Ako naznačuje judikatúra, dôvod, pre ktorý služby poskytované úplne bezplatne nepodliehajú dani, spočíva v skutočnosti, že bez výmeny plnení nejde o „hospodársku činnosť“ a že neexistuje základ dane.

46. V prípade poskytovania právnej pomoci za úhradu čiastočnej odmeny je potrebné nevyhnutne prihliadať na povahu úhrady a jej zloženie, aby sa tak dalo určiť, či predstavuje „skutočnú protihodnotu“ za poskytnutú službu a či medzi nimi existuje „priama a nevyhnutná súvislosť“.

47. Keď finančne podporovanú právnu pomoc poskytuje súkromný advokát, je možné zistiť tento priamy vzťah, pretože bez ohľadu na to, či klient platí nejakú odmenu alebo platí jej minimálnu časť, celkovú sumu zaplatí štát. Poradca v slobodnom povolaní dostane vždy skutočnú protihodnotu, tvorenú zo sumy odmeny splatnej na základe zákona, a preto sa na ňu vzťahuje DPH. To, či je táto protihodnota zaplatená v celom rozsahu alebo čiastočne štátom, závisí len a výlučne od povahy vykonanej činnosti.

48. V štátnych kanceláriách by sa však možno mohla súvislosť medzi príspevkom na náklady príjemcu a poskytnutou pomocou definovať ako „priama a nevyhnutná“ spojením podmienok stanovených judikatúrou. Odmeňovanie orgánu verejnej správy nesúvisí so skutočnou hodnotou služby, ani s hodnotou stanovenou zákonom (ktorú dostáva súkromný právnik), pričom sa obmedzuje na percentuálny podiel z tejto hodnoty. Kancelária vyberie najviac 75 % odmien ustanovených fínskou právnou úpravou⁽²⁹⁾ a dostane 20, 30, 40 alebo 55 % týchto odmien v závislosti od príjmu dotknutej osoby.

49. Služba súkromnej osoby nezávisí len a výlučne na cene práce, ale vo veľkom rozsahu aj na finančnej situácii klienta. V dôsledku toho vzniká určitá súvislosť medzi službou a zaplateným podielom (pretože tento príspevok sa počíta na základe právnej hodnoty poskytnutej právnej pomoci), ale tento vzťah nie je priamy a nemá intenzitu požadovanú judikatúrou na určenie odplatného plnenia, keďže je „kontaminované“ zohľadnením príjmov a majetku klienta. Čím nižší je príjem dotknutej osoby, tým nepriamejší je tento vzťah.

50. Informácie, ktoré poskytla fínska vláda o financovaní jej verejných kancelárií právnej pomoci, sú veľmi výstižné. Podľa týchto údajov v roku 2007 len 34 % práce právnej pomoci, ktorú vykonali tieto agentúry, bolo čiastočne hradených a príspevky užívateľov v tejto súvislosti dosiahli 1,9 milióna eur oproti hrubým prevádzkovým nákladom, ktoré vynaložili tieto správne orgány vo výške 24,5 milióna eur.

51. Hoci súhlasím s názorom, ktorý predniesol generálny advokát Verloren van Themaat, že „v článku 4 [šiestej smernice] sa kladie dôraz na hospodársku povahu dotknutých činností a nie na

právne hľadiská, ani na spôsob financovania "inností", (30) v predmetnom prípade poskytnuté údaje potvrdzujú, že platby uskutočnené súkromnými osobami pokrývajú minimálnu časť nákladov na právnu pomoc poskytovanú fínskym štátom. Ak sa k tomu pridá, že z dôvodu svojej odstupovanej povahy sa príspevok príjemcov približuje k daňovému nástroju a že v súlade s rozsudkom Götz zaplatenie poplatku nie je samo osebe takej povahy, aby dalo danej "innosti hospodársku povahu", (31) zdá sa jasné, že právna pomoc poskytovaná fínskym orgánom verejnej správy v "iasto"ne bezplatnom režime nespĺňa podmienky pre hospodársku "innosť", ktorá podlieha DPH.

52. Judikatúra týkajúca sa zdaňovania DPH notárov, správcov daní a iných verejných zamestnancov nestačí podľa môjho názoru na popretie tohto predpokladu. Rozsudky Komisia/Holandsko, Ayuntamiento de Sevilla alebo Mihal(32) preukázali, že funkcie vykonávané uvedenými profesiami predstavujú skutočnú a vlastnú hospodársku "innosť", pretože hoci sa zverujú prostredníctvom ustanovení zákona z dôvodov verejného záujmu, predstavujú nepretržité plnenie služieb jednotlivcom za úhradu odmeny a smernica neobsahuje žiadne výhrady v prospech regulovaných povolání. Rozdiel medzi týmito predpokladmi a týmto sporom spočíva v druhu služby, keďže v spomínaných prípadoch nielen nenasvedčuje tomu, že odmena závisí na iných faktoroch ako na vlastných charakteristikách služby.

53. Z vyššie uvedeného je možné vyvodiť, že Komisia dostatočne nepreukázala, že práca vykonávaná fínskymi verejnými kancelármi, ktoré poskytujú právnu pomoc, predstavuje „hospodársku "innosť““ na účely jej zdanenia DPH. Tento dôvod by stačil na zamietnutie žaloby Komisie bez toho, aby bolo potrebné preskúmať výnimku podľa článku 4 ods. 5 šiestej smernice.

54. Pre prípad, že Súdny dvor nebude súhlasiť s týmto posúdením a bude sa domnievať, že Komisia poskytla uvedený dôkaz, však pristúpim k preskúmaniu pojmov „orgán verejnej moci“ a „výrazné skreslenie hospodárskej súťaže“ v rámci tohto sporu.

B – O pojme „orgán verejnej moci“ na účely režimu DPH (článok 4 ods. 5 prvý pododsek šiestej smernice)

55. Podľa údajov poskytnutých Súdnemu dvoru sú štátne kancelárie právnej pomoci súčasťou fínskych správnych orgánov. V tejto súvislosti (pokiaľ by sa vyhovel predpokladu, že tieto agentúry vykonávajú „hospodársku "innosť““), je potrebné zistiť, či táto "innosť" môže byť vyatá spod DPH v zmysle výnimky uvedenej v článku 4 ods. 5 šiestej smernice.

56. Toto ustanovenie v prvom odseku uvádza, že verejnoprávne orgány „sa nepovažujú za zdaniteľné osoby vzhľadom na "innosť alebo plnenia, ktorých sa zúčastňujú ako verejné orgány [orgány verejnej moci – *neoficiálny preklad*] ani vtedy, keď v súvislosti s týmito "innosťami alebo plneniami inkasujú dávky, poplatky, príspevky alebo platby“.

57. V dôsledku toho na účely uplatňovania tejto výnimky musia byť splnené dve kumulatívne podmienky: výkon "inností verejnoprávnym subjektom a výkon "inností v postavení orgánu verejnej moci.(33)

58. Súdny dvor poskytol presnú definíciu tejto druhej podmienky, pričom uviedol, že „orgány riadiace sa verejným právom podľa článku 4 ods. 5 prvého pododseku šiestej smernice vykonávajú "innosť, ako orgány verejnej moci“ podľa toho istého predpisu, pokiaľ sa to deje na základe osobitného právneho režimu platného pre ne. Keď však konajú na základe rovnakého režimu, ktorý sa vzťahuje na súkromných obchodníkov“, nevykonávajú také "innosť.(34)

59. To neznamena, že len hospodárska súťaž podnikateľov alebo súkromných profesií v rovnakom odvetví "innosti vylučuje možnosť, aby sa plnenie považovalo za „výkon verejnej

funkcie“. Tento pojem sa musí vykladať extenzívne, pričom má zahŕňať jednak skutočné a vlastné verejné funkcie, ktoré nie sú prístupné súkromným osobám, ako aj činnosti uskutočňované v rámci hospodárskej súťaže s týmito osobami.(35) Inak by sa ťažko mohla uplatňovať „výnimka z výnimky“ podľa článku 4 ods. 5 druhého pododseku, podľa ktorej podliehajú DPH, „ak sa zúčastňujú takýchto činností a plnení“, (36) pokiaľ existuje nebezpečenstvo vyvolania výrazného skreslenia hospodárskej súťaže.

60. Z tohto dôvodu má výnimka uvedená v článku 4 ods. 5 prvom odseku objektívnu povahu, keďže hoci spôsobuje, že verejnoprávne orgány, sa nepovažujú za zdaniteľné osoby, len spôsob výkonu dotknutých činností umožňuje určiť rozsah nezdanenia týchto orgánov. Judikatúra teda naznačila, že v zmysle smernice sa zúčastňujú činnosti, ktoré vykonávajú orgány verejnej moci nie ako „orgány verejnej správy, ale ako osoby podliehajúce súkromnému právu“ a že jediným kritériom umožňujúcim s istotou rozlíšiť medzi týmito dvoma druhmi činností je právny režim uplatniteľný podľa vnútroštátneho práva.(37)

61. V tomto prípade Komisia tvrdí, že keď fínske štátne kancelárie, ktoré poskytujú právnu pomoc, poskytujú svoje služby v rámci súdneho konania, konajú za právne totožných podmienok, ako sú podmienky súkromných poradcov oprávnených poskytovať tieto služby, takže na dotknutú činnosť sa vzťahuje rovnaká právna úprava bez ohľadu na to, kto sa zaoberá zastúpením na súde. Konkrétne Komisia uvádza, že jej postavenie „závisí výlučne na otázke, či štátne kancelárie právnej pomoci poskytujú svoje služby na základe osobitných ustanovení, ktoré sa nevzťahujú na súkromné kancelárie“; keďže táto okolnosť nenastáva v prípade, keď ide o súdne konania, Komisia sa domnieva, že tieto subjekty nekonajú ako orgány verejnej moci, a preto sú zdaniteľnými osobami na účely DPH.(38)

62. Podľa môjho názoru vychádza táto úvaha z nesprávnych predpokladov, lebo judikatúra len vyžaduje, aby sa „verejné funkcie“ vykonávali v právnom režime, ktorý sa vzťahuje na verejnoprávne orgány, ale nevyžaduje, aby sa na ne vzťahovala táto právna úprava. V predmetnom prípade súkromné subjekty pracujú na základe osobitného mandátu, ktorý im zveruje zákon, v právnom prostredí, ktoré sa vzťahuje na verejnoprávne orgány a nie naopak, ako sa zdá, že uvádza Komisia.

63. Či už procesnú pomoc poskytuje verejný poradca alebo súkromný advokát, ide o verejné poslanie a na oba prípady sa vzťahuje právna úprava z roku 2002. Súkromný advokát, ktorý prípadne koná v takých prípadoch, nesleduje len pravidlá, ktoré sa vzťahujú na výkon jeho povolania, čo sa deje v prípade zastúpenia akéhokoľvek iného klienta, pretože citovaná právna úprava kladie iné požiadavky: v prvom rade správny orgán (prostredníctvom štátnych kancelárií) rozhoduje, či je vhodné prijať zastupovanie v súdnom konaní, pričom zisťuje, či sú v danom prípade splnené zákonné podmienky a či neexistujú osobitné dôvody, ktoré ho vylučujú;(39) v druhom rade jeho odmena sa vypočíta na základe iných oficiálnych sadzobníkov, ako sú všeobecné sadzobníky používané na určenie odmeny;(40) napokon odmenu uhrádza štát, a nie dotknutá osoba. Okrem etických predpisov a špecificky procesných predpisov neexistujú mnohé spoločné body medzi právnym režimom povolania advokáta a režimom, ktorý upravuje vzťah advokáta a tejto osobitnej kategórie klientov.

64. Nejde teda o činnosť, na ktorú sa vzťahujú všeobecné pravidlá trhu, ale o úkony orgánov verejnej moci, ktoré, keď ich vykonávajú priamo orgány verejnej správy, sú oslobodené od DPH.

65. Fínsky zákonodarca stanovil túto osobitnú verejnú funkciu, aby uľahčil prístup spravovaných osôb ku kvalitnej právnej pomoci; na uľahčenie tejto úlohy nezveril jej výkon len štátnym zamestnancom, ale aj súkromným právnikom, ktorí takto preberajú „verejné funkcie“. V takom prípade sa však výnimka z DPH neuplatňuje, keďže článok 4 ods. 5 prvý pododsek šiestej smernice ju vyhradzuje verejnoprávnym orgánom.

66. Tento dôsledok neprekvapuje. Judikatúra totiž uviedla, že ak by sa aj uvažovalo, že určité profesie požívajú výsady orgánu verejnej moci na základe verejného poverenia, nemohli by využívať výnimku uvedenú v článku 4 ods. 5 šiestej smernice, pokiaľ vykonávajú tieto výsady vo forme nezávislej činnosti, v rámci slobodného povolania a bez toho, aby patrili do štruktúry verejnej správy.(41)

67. Z toho vyplýva, že predmetné kancelárie konajú v postavení subjektov verejného práva, pokiaľ pri súdnom konaní preberajú úlohu poskytovania právnej pomoci, ktorá im je zverená na základe zákona. Vykonávajú teda verejné funkcie, aj keď za to dostávajú určitú odmenu, a vykonávajú túto činnosť v rámci hospodárskej súťaže so súkromnými kancelármi. Preto sa tento dôvod musí zamietnuť.

C – O pojme „výrazné skreslenie hospodárskej súťaže“ na účely DPH (článok 4 ods. 5 druhý pododsek šiestej smernice)

68. Tretie a posledné tvrdenie, ktoré uvádza Komisia v tejto žalobe, sa opiera o úvahu, že pokiaľ sa uvažuje, že keď predmetné orgány konajú v rámci súdneho konania, konajú v postavení orgánu verejnej moci, ich nezdanenie by mohlo viesť k „výraznému skresleniu hospodárskej súťaže“ v zmysle článku 4 ods. 5 druhého pododseku šiestej smernice. V súlade s týmto ustanovením by tieto činnosti podliehali dani bez ohľadu na skutočnosť, že ich vykonávajú orgány verejnej moci. Týmto opatrením má normotvorca Spoločenstva za cieľ vyhnúť sa porušovaniu zásad všeobecnosti a neutrality dane(42).

69. V žalobe Komisia uvádza, že skutočnosť, že služby nepodliehajú DPH, zvyšuje cenu plnenia súkromného advokáta o 22 %(43) a pripomína, že príjemcovia služby právnej pomoci sú konečnými spotrebiteľmi bez nároku na odpočet DPH, čo je základným hľadiskom na posúdenie skreslenia hospodárskej súťaže.(44)

70. Na svoju obranu fínska vláda dodáva, že voľba medzi súkromnou právnou kanceláriou a štátnou kanceláriou nezávisí len na cene, ale je ovplyvnená aj takými faktormi, ako je profesionálny vzťah, ktorý si advokát udržiava s klientom, jeho dobré meno alebo jeho špecializácia v určitom odbore, množstvo práce, ktoré v určitom okamihu zaťažuje štátnych poradcov alebo prípadné konflikty záujmov. Táto vláda tiež uvádza, že podľa štatistík za roky 2002 až 2006 len menšina príjemcov právnej pomoci, ktorí sa obrátili na súkromného advokáta, zaplatila čiastočnú odmenu (asi 20 %; zvyšných 80 % využíva celkovú finančnú podporu služby na náklady štátu); že pomerná časť prípadov, ktorými sa zaoberali štátne kancelárie a súkromné kancelárie v režime citovaného čiastočne bezplatného systému, ostala nezmenená v období rokov 2004 až 2006; a že v uvedenom období počet klientov povinných zaplatiť čiastočnú odmenu, ktorí sa obrátili na súkromného advokáta, zaznamenal vyšší nárast (o 155 %) oproti počtu klientov, ktorí boli za rovnakých podmienok zastúpení štátnymi zamestnancami (nárast o 30 %).

71. Komisia nepovažuje tieto čísla za konečné, keďže skutočnosť, na ktoré sa odvolávajú, „môžu závisieť na rôznych faktoroch a samy osebe nespôsobujú neplatnosť tvrdenia týkajúceho sa rozdielného zaobchádzania v podobných situáciách, čo je zjavné“.(45)

72. Nedávny rozsudok Isle of Wight Council(46) konštatoval, že výrazné skreslenia

hospodárskej súťaže (v zmysle článku 4 ods. 5 druhého pododseku šiestej smernice) sa musia týkať dotknutej činnosti, s prihliadnutím nielen na skutočnú hospodársku súťaž, ale aj potenciálnu, za predpokladu, že možnosť súkromného subjektu vstúpiť na relevantný trh je skutočná a nie len hypotetická; a že skreslenie hospodárskej súťaže musí byť „viac ako len zanedbateľné“.

73. Tieto výkladové kritériá veľmi obmedzujú prípady, v ktorých činnosť orgánu verejnej moci nepodlieha DPH. Na jednej strane nie je potrebné preukázať, že v minulosti rôzny daňový režim vyvolal konkurenčnú výhodu pre verejný subjekt; stačí predvídať skreslenie hospodárskej súťaže v budúcnosti. Na druhej strane, minimálna úroveň skreslenia trhu, ktorá vylučuje výnimku v prospech verejnoprávnych subjektov, sa mi zdá príliš nízka, keďže stačí, aby skreslenia boli „viac ako len zanedbateľné“.

74. Štatistické údaje, ktoré poskytla fínska vláda, preukazujú, že súkromné kancelárie mali zo zákona o právnej pomoci v prvých rokoch jeho uplatňovania veľký prospech, keďže pokiaľ štát čiastočne finančne podporuje poskytované služby, osoba, ktorá sa rozhodne obrátiť na súkromného poradcu, je ovplyvnená inými faktormi než cenou. Ale žiadny z týchto faktorov nie je sám osebe nevyhnutný.

75. Existuje však jeden prvok, ktorý, hoci nebol uvedený v spise, by mohol oslabiť protikonkurenčný účinok spornej daňovej nerovnosti v tomto konaní, lebo voľba medzi štátnym poradcom a súkromným advokátom nezávisí vždy na vôli klienta. Na základe fínskeho zákona o právnej pomoci ak občan navrhne súkromného advokáta, prijímú sa nevyhnutné opatrenia na jeho vymenovanie, hoci orgán verejnej správy si ponecháva právo vyvinúť túto iniciatívu,⁽⁴⁷⁾ čo by sa mohlo stať napríklad vtedy, ak by bolo potrebné rozdeliť neudržateľné množstvo práce štátnych poradcov (okolnosť, ktorá by nevyhnutne nastala, keby si všetci občania zvolili zastúpenie štátnymi kancelármi).

76. Aj keby sa teda neminimalizoval dopad rozdielu v cene o 22 % v dôsledku voľby jednej alebo druhej formy zastúpenia v konaní, domnievam sa, že Komisia nepreukázala, že v rámci rozhodovacieho procesu by mal tento faktor väčší vplyv ako ostatné spomenuté faktory, ani že vyvoláva výrazné skreslenie hospodárskej súťaže, po ktorom v tomto okamihu niet stopy.

D – Záver

77. Podľa môjho názoru je zjavné, že charakter príspevku hrazeného dotknutou osobou, ktorý nie je výlučne hospodársky, zabraňuje kvalifikovať službu poskytovanú štátnymi poradcami vo Fínsku ako „hospodársku činnosť“. Navrhujem preto, aby Súdny dvor zamietol túto žalobu o nesplnenie povinnosti, ktorú podala Komisia.

78. Pre prípad, keby Súdny dvor nesúhlasil s týmto názorom, teda v častiach B a C týchto návrhov subsidiárne skúmam obsah článku 4 ods. 5 šiestej smernice, pričom som dospel k záveru, že uvedené štátne kancelárie konajú v postavení orgánov verejnej moci a že skutočnosť, že nepodliehajú dani, nevyvoláva skreslenia hospodárskej súťaže, a preto v každom prípade nejde o nesplnenie povinnosti.

VI – Trovy konania

79. Podľa článku 69 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Fínska republika navrhla zaviazť Komisiu na náhradu trov konania a Komisia nemala vo svojich návrhoch, je opodstatnené zaviazť ju na náhradu trov konania.

VII – Návrh

80. Na základe predchádzajúcich úvah navrhujem, aby Súdny dvor:

1. Zamietol žalobu o nesplnenie povinnosti, ktorú podala Komisia proti Fínskej republike.
2. Zaviazal Komisiu na náhradu trov tohto konania.

1 – Jazyk prednesu: španielčina.

2 – Šiesta smernica Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov členských štátov o dani z obratu – spoločnom systéme pre daň z pridanej hodnoty, jednotnom základe jej stanovenia (Ú. v. ES L 145, s. 1; Mim. vyd. 09/001, s. 23, ďalej len „šiesta smernica“).

3 – Smernica Rady z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 347, s. 1).

4 – Oikeusapulaki (257/2002). Anglické (neoficiálne) znenie tohto zákona, ktoré uverejnilo fínske ministerstvo spravodlivosti, je prístupné na stránke:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/kaannokset/2002/en20020257.pdf> Aj sprievodca uplatňovania tejto právnej úpravy je uverejnený na internete na stránke:

<http://www.om.fi/en/Etusivu/Julkaisut/Esitteet/Oikeusapu/pagename/esite/Tulosta> (pre znenie v anglickom jazyku).

5 – Laki valtion oikeusaputoimistoista (258/2002).

6 – Valtioneuvoston asetus oikeusavusta (388/2002).

7 – Valtioneuvoston asetus oikeusavun palkkioperusteista (389/2002).

8 – Článok 3 ods. 1 zákona o právnej pomoci.

9 – Pre samostatne žijúce osoby platí táto sadzba: s príjmom nepresahujúcim 650 eur nie je ustanovený žiadny príspevok a právna pomoc sa poskytuje bezplatne; v prípade príjmu rovnajúcemu sa alebo nižšiemu ako 850 eur musí príjemca zaplatiť 20 % odmeny za služby; s príjmom rovnajúcim sa alebo nižším ako 1 000 eur 30 %; s príjmom rovnajúcim sa alebo nižším ako 1 200 eur 40 %; s príjmom rovnajúcim sa alebo nižším ako 1 300 eur 55 % a s príjmom rovnajúcim sa alebo nižším ako 1 400 eur 75 %.

Pokiaľ je žiadateľom o pomoc osoba žijúca v manželstve, sumy sa menia takto: ak má dotknutý manžel príjem rovnajúci sa alebo nižší ako 550 eur, služba je bezplatná; s príjmom rovnajúcim sa alebo nižším ako 650 eur je podiel nákladov príjemcu vo výške 20 %; s príjmom rovnajúcim sa alebo nižším ako 800 eur je to 30 %; s príjmom rovnajúcim sa alebo nižším ako 1 000 eur je to 40 %; s príjmom rovnajúcim sa alebo nižším ako 1 100 eur je to 55 % a s príjmom rovnajúcim sa alebo nižším ako 1 200 eur je to 75 %.

10 – Ustanovenie § 6 ministerskej vyhlášky o právnej pomoci.

11 – Ustanovenie § 7 ministerskej vyhlášky o právnej pomoci.

12 – Ustanovenie § 8 zákona o právnej pomoci.

13 – Podľa fínskej vlády v roku 2007 hrubé prevádzkové náklady týchto štátnych kancelárií dosiahli 24,5 milióna eur oproti 1,9 milióna eur príjmov za poskytovanie služieb, ktoré zahŕňajú

žiadostné odmeny zaplatené príjemcami žiadostne bezplatnej právnej pomoci a náklady úastníka konania, ktorý nebol úspešný (bod 35 vyjadrenia k žalobe).

14 – § 11 ministerskej vyhlášky o kritériách odmeňovania právnej pomoci.

15 – Zákon z 30. decembra 1993 o dani z pridanej hodnoty [*arvonlisäverolaki* (1501/1993)].

16 – Ak aj článok 4 šiestej smernice vymedzuje veľmi širokú pôsobnosť DPH, toto ustanovenie sa týka iba žinností, ktoré majú hospodársky charakter (rozsudky z 11. júla 1996, Régie dauphinoise, C-306/94, Zb. s. I-3695, bod 15; z 29. apríla 2004, EDM, C-77/01, Zb. s. I-4295, bod 47, a z 26. mája 2005, Kretztechnik, C-465/03, Zb. s. I-4357, bod 18). Spolu s vykonávaním hospodárskej žinnosti uvádza smernica ďalšie tri podmienky, ktoré vymedzujú zdaniteľnú osobu podliehajúcu DPH, jednu subjektívnu a ostatné objektívne: nezávislosť, profesionalita a nepretržitosť.

17 – Rozsudky zo 14. februára 1985, Rompelman, 268/83, Zb. s. 655, bod 19; z 26. marca 1987, Komisia/Holandsko, 235/85, Zb. s. 1471, body 6 až 10; z 27. novembra 2003, Zita Modes, C-497/01, Zb. s. I-14393, bod 38; z 21. februára 2006, University of Huddersfield, C-223/03, Zb. s. I-1751, bod 47; z 26. júna 2007, T-Mobile Austria a i., C-284/04, Zb. s. I-5189, bod 35, a Hutchison 3G a i., C-369/04, Zb. s. I-5247, bod 28.

18 – Druhá smernica Rady 67/228/EHS z 11. apríla 1967 o zosúladení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu – štruktúra a spôsoby uplatnenia spoločného systému dane z pridanej hodnoty [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES 71, s. 1303).

19 – Rozsudok zo 14. novembra 2000, C-142/99, Zb. s. I-9567, bod 28. Pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Fennelly v tejto veci 4. apríla 2000, body 34 a 35.

20 – V súvislosti s holdingovými spoločnosťami Súdny dvor uznal, že samotné nadobúdanie a držba podielov v spoločnostiach nepredstavuje „hospodársku žinnosť“ v zmysle šiestej smernice, s výnimkou prípadu, ak dotknutý holding zasahuje do riadenia zúčastnených spoločností (rozsudok z 20. júna 1991, Polysar Investments Netherlands, C-60/90, Zb. s. I-3111). Tak sa zaviedlo kritérium podnikania na objasnenie významu „využívanie hmotného alebo nehmotného majetku na účely nadobúdania zisku z nich na nepretržitom základe“ použitého v článku 4 ods. 2. Pozri v súvislosti s uvedeným pojmom „využívanie“ rozsudky zo 4. decembra 1990, van Tiem, C-186/89, Zb. s. I-4363; z 26. septembra 1996, Enkler, C-230/94, Zb. s. I-4517, a Hutchison 3G a i., už citovaný, ako aj TERRA, B., KAJUS, J.: *A guide to the European VAT Directives. Introduction to European VAT 2009*. zväzok 1, IBFD, 2009, s. 360.

21 – Rozsudky z 26. marca 1987, Komisia/Holandsko, už citovaný, body 9 a 15; z 12. septembra 2000, Komisia/Francúzsko, C-276/97, Zb. s. I-6251, bod 32, a z 13. decembra 2007, Götz, C-408/06, Zb. s. I-11295, bod 18.

22 – HERRERO DE LA ESCOSURA, P.: *El IVA en la jurisprudencia del Tribunal de Justicia de las Comunidades Europeas*. Universidad de Oviedo – Ed. Marcial Pons, Madrid 1996, s. 120.

23 – Rozsudok z 1. apríla 1982, 89/81, Zb. s. 1277, body 10 a 11.

24 – Podobný postoj by napríklad viedol k oslobodeniu od DPH predaja pod cenu, ktorý sa uskutočňuje počas zliav alebo likvidácií.

25 – Rozsudky z 3. marca 1994, Tolsma, C?16/93, Zb. s. I?743, bod 14; z 5. júna 1997, SDC, C?2/95, Zb. s. I?3017, bod 45, a z 26. júna 2003, MKG?Kraftfahrzeuge?Factoring, C?305/01, Zb. s. I?6729, bod 47.

26 – Rozsudky z 8. marca 1988, Apple and Pear Development Council, 102/86, Zb. s. 1443, body 11 a 12; zo 16. októbra 1997, Fillibeck, C?258/95, Zb. s. I?5577, bod 12, a Komisia/Francúzsko, už citovaný, body 34 a 35.

27 – Rozsudok Apple and Pear Development Council, už citovaný, body 11 až 16.

28 – Rozsudok Komisia/Francúzsko, už citovaný, bod 35.

29 – Prípadne o nie?o viac, ak samostatne žijúca osoba vlastní majetok, ktorý sa dá ?ahko zmeni? na likvidný, v hodnote presahujúcej 5 000 eur. V spise sa neuvádza, či táto suma môže dosiahnu? 100 % odmien, ale zdá sa mi to vysoko nepravdepodobné, keďže § 6 vyhlášky o právnej pomoci stanovuje hornú hranicu mesa?ných príjmov, aby bolo možné využi? predmetné plnenie.

30 – Návrhy vo veci, ktorá sa skon?ila rozsudkom Hong-Kong Trade Development Council, už citovaným, prednesené 2. marca 1982, bod 3.4 na konci.

31 – Rozsudok Götz, už citovaný, bod 21. Pozri v rovnakom zmysle rozsudky z 18. marca 1997, Diego Calì & Figli, C?343/95, Zb. s. I?1547, bod 24; Hutchison 3G a i., už citovaný, bod 39, a T?Mobile Austria a i., už citovaný, bod 45.

32 – Rozsudky Komisia/Holandsko, už citovaný, a z 25. júla 1991, Ayuntamiento de Sevilla, C?202/90, Zb. s. I?4247, ako aj uznesenie z 21. mája 2008, Mihael, C?456/07.

33 – Pozri najmä rozsudok Ayuntamiento de Sevilla, už citovaný, bod 18.

34 – Rozsudok zo 17. októbra 1989, Comune di Carpaneto Piacentino a i., 231/87 a 129/88, Zb. s. 3233, bod 16. Pozri tiež rozsudky z 15. mája 1990, Comune di Carpaneto Piacentino a i., C?4/89, Zb. s. I?1869, bod 8; zo 6. februára 1997, Marktgemeinde Welden, C?247/95, Zb. s. I?779, bod 17; Komisia/Francúzsko, už citovaný, bod 40; z 12. septembra 2000, Komisia/Írsko, C?358/97, Zb. s. I?6301, bod 38; Komisia/Spojené krá?ovstvo, C?359/97, Zb. s. I?6355, bod 50; Komisia/Holandsko, C?408/97, Zb. s. I?6417, bod 35; Komisia/Grécko C?260/98, Zb. s. I?6537, bod 35; zo 14. decembra 2000, Fazenda Pública, C?446/98, Zb. s. I?11435, bod 17, a z 8. júna 2006, Feuerbestattungsverein Halle, C?430/04, Zb. s. I?4999, bod 32.

35 – V súlade s citovaným rozsudkom Komisia/Francúzsko „sa musí zamietnu? predpoklad..., pod?a ktorého orgán koná ,ako orgán verejnej moci‘ len v prípade ?inností, ktoré patria do pojmu orgánov verejnej moci v užšom zmysle pojmu“ (bod 41).

36 – Judikatúra zdôraznila, že tento výraz odkazuje na ?innosti alebo na plnenia vykonávané verejnoprávnymi orgánmi ako orgánmi verejnej moci (rozsudok zo 17. októbra 1989, Comune di Carpaneto Piacentino a i., už citovaný, bod 21).

37 – Rozsudky Comune di Carpaneto Piacentino a i., už citovaný, bod 15, a Fazenda Pública, už citovaný, bod 16.

38 – Žaloba Komisie, bod 61.

39 – § 8 zákona o právnej pomoci.

40 – Uvedené v ministerskej vyhláške o kritériách odmeňovania právnej pomoci (Valtioneuvoston asetukset oikeusavun palkkioperusteista).

41 – Rozsudky Komisia/Holandsko, už citovaný, body 21 a 22, a Ayuntamiento de Sevilla, už citovaný, body 18 až 21, ako aj uznesenie Mihaľ, už citované.

42 – Ako uvádza Casado Ollero, „účelom tohto ustanovenia Spoločenstva je zabrániť tomu, aby nepodliehanie DPH ovplyvňovalo všeobecnosť a neutralitu dane; ale namiesto toho, aby normotvorca uviedol tieto dve zásady, uvádza dôsledky, ktoré by mohli vzniknúť z ich porušenia: vytvorenie skreslení hospodárskej súťaže“ (CASADO OLLERO, G.: *El IVA y las operaciones de los entes públicos*. In: *El IVA en el sistema tributario español*, zväzok II, Ed. Ministerio de Economía y Hacienda, Madrid 1986, s. 194).

43 – Sadzba DPH vo Fínsku.

44 – Komisia sa opiera o návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott 7. septembra 2006 vo veci, v ktorých boli vyhlásené už citované rozsudky T-Mobile a Hutchinson 3G.

45 – Žaloba Komisie, bod 56.

46 – Rozsudok zo 16. septembra 2008, C-288/07, Zb. s. I-7203.

47 – § 8 zákona o právnej pomoci.